

1697.

1. Buchner, Philippus Ludovicus: De reparatione damni dati
2. Eisenhart, Johann: Programm de ratione docendi dicitur. obique praesentibus in animae commoda publicis lectionibus praemissum.
3. Eisenhart, Johann: De retracta territoriali
4. Antonius, Theodorus: Programm lectionibus publicis, cum historia civilium normannorum duorum seculorum auspiciaretur, praemissum.

1698

- 1° Engelbrecht, Georgius: De exemplis. 2 Saempl. 1698: 1794.
- 2° Engelbrecht, Georgius: De interese damni emergentis et lucri cessantis. 2 Saempl.
3. Homborger, Andreas: Oratio de necessariis studiis juris civilis a dminiculis, quum professionem juris extraordinariam. . . . auspiciaretur.
4. Ditmeirum, Christophorum Henricus: Oratio de Trajano ve

Et id studii philologici prius reformatibus nostris
viam stermentis.

5. Schrauerus, Fredericus: de regularium sanitatis
praesentis applicatione

1699.

1. Cyprianus, Suetonius: de iure regio.

2^{ae} Engelrecht, Georgius: de curatibus. 2. Aufl. 1699^e
1736

3. Homberg, Andreas: Privilegium actionum forensium
ad tit. Instat. Inst. de actionibus. . .

3^a Hombergius, Andreas: Programma de compendiaris
iuris civis perdiscendi ratione

4. Niemeierus, Joh. Bartholdus: De conjugio cum
noverca, privilegiae privilegiae filia dicitur
iure praesentis.

1699

S. Niemeius, Joh. Bartholomaeus: De conjugio consanguineorum, jure divino prohibitis.

6. Schradewus, Fridericus: De senectute praesidiis

8
2
5. 2.
1
169
1. C
2¹⁺²
2
3.
3²
4.

[Faint, illegible handwriting in blue ink, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS
DE

49.

SENECTUTIS
PRÆSIDIIS

19

1699, 6

Q V A M

ANNUENTE SUMMO NUMINE
CONSUSU ET AUTORITATE AMPLISSIMI
MEDICORUM IN ILLUSTR. ACAD. JULIA
ORDINIS

PRÆSIDE
VIRO CLARISSIMO

DN. FRIDERICO SCHRADERO,
MED. DOCT. EJUSDEMQUE ET PHILOSOPHIÆ
NATURALIS PROFESS. PUBL. ET ORD. FACUL-
CULTATIS MEDICÆ HODIE DECANO
SPECTABILI

DN. FAUTORE ET PRÆCEPTORE SUO OMNI
HONORIS ET OBSERVANTIÆ CULTU ÆTA-
TEM PROSEQUENDO.

PRO LICENTIA

SUMMOS IN ARTE MEDICÆ, HONORES ET
PRIVILEGIA DOCTORALIA RITE
CONSEQUENDI

PUBLICO ET SOLENNI ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

JOHANN HENRICH BLUME

Medicus Blancoburgensis.
IN MAGNO JULEO
HORIS ANTE ET POMERIDIANIS
d. V. DECEMBER.

HELMESTADII,

Typis GEORG-WOLFGANGI HAMMII, Acad. Typo gr. 1699.

SERENISSIMO ET POTEN-
TISSIMO PRINCIPI AC DOMINO,

DOMINO

RUDOLPHO
AUGUSTO,

DUCI BRVNSVICENSIVM ET
LYNEBURGENSIVM,

PATRIÆ PATRI

PIO, BENIGNO, IVSTO,

PRINCIPI AC DOMINO SVO CLE-
MENTISSIMO,

DISPVATIONEM HANC INAVGVRALEM

IN SIGNVM DEVOTÆ MENTIS

AC

OBSEQVII HUMILLIMI
SUBMISSE OFFERT

Johann Henrich Blume,

§. I.

Uod sapientes olim, miseriarum nostrarum consideratione, variis imaginibus exprimebant, quod communis omnium querela iterat & persvadet, id Medici praefertim, humanae miseriae & infinitarum, ab infirma corporum nostrorum conditione proficiscentum ærumnarum spectatores, quotidie intuemur, infirmam omnino & instabilem esse humanam vitam. Tantam nempe morborum catervam, omni hominum ætati imminere, ut hac quamvis varie mutata, maneant tamen corpora, tot morbis, tot cruciatibus, tot imbecillitatibus obnoxia, ut omnis ætas, præter illos omnibus communes, proprios etiam & suo temperamento congruos morbos, experiri cogatur. Est quippe ætas, illud vitæ spatium, quo corporis constitutio ex se & sua sponte, evidentes subit mutationes, quæ quidem efficiunt, ut crescens ætas, ab illa dispositione & propensione, ad morbos infantiles, liberetur, & devexa jam in senium à juvenilibus morbis tutior sit, novis tamen, iisque maximis infirmitatibus & fastidiis, declivis illa ætas, superato jam meridiano ætatis circulo, exponatur, quando succedens senectus, oculorum aciem retundit, aurium sensum hebetat, nervorum firmitatem infringit, & mors ipsa propior est, dum spirituum ac sanguinis motu sufflami-

A 2

nato

nato ac impedito, sæpe subito & momento interdum eadem sequitur, animamque solvit.

§. II.

Id ergo, quomodo in singulis sese habeat ætatibus, quomodo nempe, mutato corporis habitu & temperie, humorum crasi & spirituum activitate, morborum & mortis periculum mutetur quidem, non avellatur, Medico spectandum omnino est; quomodo ætates omnes, ratione diversitatis temperamentorum & constitutionis corporis, inprimis quoad partes fluidas, quæ vim roburque dant solidis, diversis etiam ægritudinibus subiciantur, & in singulis ætatibus expositi sint: Sic enim sanitatis custos, Medicus, prævisâ mala melius amoliri & ingruentibus felicius obluçtari ac medelam afferre poterit.

§. III.

Ipsa illa propemodum hora, quæ vitam in hac luce nobis concedit, corporis multa incommoda, & vitæ ipsi quam modo accepimus insidiantia nobis creberrime affert, ita ut recens genitorum animulam, in tenello hospicio, multis malis tenerrimæ infantia propriis exagitari, & infinitis molestiis opprimi, videamus. Vel levissimus tunc error, adultioribus innocuus, & peccatillum, vix etiam sollicitis matribus advertendum, quod vel alimenti quantitate excedente, vel qualitate imbecilli stomacho insuperabili, vel inclementioris auræ admiffione, commissum fuit, non multis tantum morbis, sed ipsi morti ansam dare potest. Ob minus validam enim, in hac ætatula viscerum structuram, humorum & fermentorum in corpore, vix inchoatam, non dicam imperfectam, exal-

tationem & spirituaſcentiam, digeſtionis primæ debilitatem, paucas vires in recenti corpusculo explicatas, prona in morbos & mortem quoque via eſt. Et quanquam ſuccedentibus annis, dum ſuccus cibos digerens, & in ventriculo conficiens, majorem vigorem adipiſcitur, & in vivida illa ætate, quæ animum hilarem, & corporis crebrius exercitium ſecum ferre ſolet, alimenta bene diſſoluta, cruditates ita non relinquit, quæ occaſionem alias frequentem morbis ſuggerunt, ſanguis ſuum robur & perfectionem, ſpiritibus auctis acquirit; Et hinc tamen sæpe, & è ſola ſanguinis optimi ac laudabilis abundantia & fervore, adoleſcentibus & juvenibus, dâmnium imminet, poſtquam, maxime etiam notanda illa mutatio in corpore contigit, qua accedentibus annis. pubertatis, per genitale fermentum, maffæ ſanguineæ communicatum, novus vigor & motus ipſi inducitur, unde vires intenduntur, & functionibus rite adminiſtratis, corpus firmum ac validum fit, periculis multis à cauſis externis & ſex non naturalibus rebus provenientibus, facilius reſiſtere, & in bona valetudine ac robore ſuo, per plures annos conſervari poteſt.

ſ. IV.

Quando autem conſiſtens & virilis ætas poſtea effluxit, accuratiſſima utut ſervata Diæta, pedetentim functiones modo hæ, modæ aliæ labefactari incipiunt; officinæ variorum ad vitam ſuſtentandam neceſſariorum humorum, ſenſim infirmari, digeſtiones & fermentationes, (non exactè quidem illis ſimiles, quæ in Chymicorum hypocaustis ſunt; ſed valetudini conſervandæ idoneæ) labefactari, habitus corporis

poris concidere, pristinumque decus ac nitorem
amittere.

Tunc, adeo lassata cutis, sulcisq; genarum

Corruit: — — — & rugis vetus

Frontem senectus exarat.

Tunc sensus etiam hebescent, motus ratardatur, vires omnes infringuntur, & natura tota, quam vocamus, fatiscere, vigoremque consuetum amittere solet; languens ac morbosum corpus trahere Homo incipit, totque molestiis, tot incommodis crebro stipata senectus exoritur. *Nam ut ex Terentii Phormione didicimus,*

Senibus ubi absit morbus, ipsa senecta,

per se mala valetudo est.

§. V.

Quamquam ergo humana arte senectutem & quæ hinc metuenda sunt mala, omnino præcavere & amoliri, non sit integrum, nec in potestate medicæ Artis positum, ut in sequentibus id clarius elucescet: Senectus enim, est morbus incurabilis, & inevitabilis ille vitæ terminus, non à Deo tantum nobis positus, sed ex naturalibus pariter causis homini præfixus videtur. Eò tamen præsidia, à Divina Arte medica, expectanda se extendunt, ut in solatium & delinimentum, molestiarum, quæ imminet, & ad diutius differenda ultimæ ætatis incommoda, plurimum illa valeat efficere, multos & graves seniles morbos arceri, spirituum vim atque hinc dependens functionum vitalium & animalium robur, diutius rueri, vires conservare, & hoc sensu mortalium vitam extendere. Postulat id ipsum attentam considerationem,
cum

cum ipsius Galeni iudicio, senium, ob debilitatem, & omnia mala alias pejora habeat. Exhaustire hoc latissimi campi argumentum, meum non est, nec scopus est. Illis autem, qui è vastitate doctrinæ suæ, fastu comitata, omnia facile alto supercilio despiciunt, nemo satisfaciet. Faxit Divinum Numen, in quo sumus & vivimus, ut hic quoque labor meus cedat in ipsius gloriam, & in proximi vergat salutem!

§. VI.

Quando, & sub quo annorum numero, ingravescens illa & langvens ætas incipiat, ut senectutis nomen merito ipsi imponatur, non consentientes Auctores reperio. Verum ut in genere, certo annorum termino ac numero, circumseribi ætates non possunt; ita nec senilis, sæpe non annis, sed viribus metienda. Dividitur alias senectus in viridem, quæ constitutionis sæpe satis laudabilis adhuc est, & plerorumque computatione, ab anno L. ad LX, mediam, quæ ab anno LX. ad LXX. & decrepitam quæ ab anno LXX. ad finem vitæ extenditur. Non à certo autem, ut dixi, annorum numero solum, sed & potissimum actionum obeundarum varietate, deduci ac secerni istæ differentiæ debent, cum rarum non sit sexagenarium quinquagenario vegetiorem esse, & vice versa: cum hoc tempore plurimi senectutem malo vivendi genere sibi accelerent, quod in cibis & potibus non unice consistit, sed in reliquo omni vitæ regimine, ad quod animi affectus ante omnia spectant, cum nihil verius & crebrius sit, quam mordaces sollicitudines, tranquillitatis tyrannos, plurimos occidere. Cum ergo triplex ferè senectus detur, una ætatis, virium actionumque respectu

respectu, alia annorum numero, non autem virium
ratione, alia denique non annorum quidem numero,
virium tamen, longo annorum decursu detritarum,
talis, de illis agam, qui ex annorum multitudine &
virium debilitate senes sunt; Ut plurimum nempe,
cum annorum multitudine in senibus vigor roborq;
corporis proportionem habet.

§. VII.

In primis autem considerandum hic est, per gra-
dus quasi imminutam humanæ vitæ longitudinem.
Constat quippe è sacra pagina, non paucos annos non-
gentos vixisse, imo millesimum prope accessisse; post
diluvium vero, nemo quadringentos quinquaginta an-
nos superavit. Quin circa dispersionem gentium, pene
in ducentos annos correpta est humana ætas, non
multo post denuo centum anni decesserunt, post illa
magis magisque vita hominum contracta, ut hodie
centesimum vix quisquam annum exsuperet. Accidit
autem interdum, excursu quamvis hoc spatio, ut an-
nis pleni, quandoque etiam exsucco & exhausti, vi-
tam diutius protrahant, De quibus longioris vitæ
hominibus videri meretur, doctissima D. Meibomii,
Fautoris & Præceptoris mei æternum colendi, Epi-
stola ad Serenissimum Augustum scripta de longævis,
Ubi tres quasi annorum vitæ humanæ terminos con-
stituit: primum octogesimum, medium centesimum,
ultimum centesimum & vigesimum. Adducens ta-
men, ex variis Historicorum monumentis, exempla,
non primum tantum illum & medium, sed ultimum
quoque terminum transgressorum. Et quandoqui-
dem præsidia senilis illius ætatis, quæ si non ad lon-
giorem

giorem, ad commodiorem tamen vitam senilem pro-
fint, describere & invenire finis meus est; oportet il-
la quæ de diætâ, vivendi modo, remediis quoque ab
ipsis longævus usurpatis, crebrius repetitis, ac salubri-
bus expertis, à longævitatibus exemplorum Collecto-
ribus referuntur, sedulo attendere; & evolvi utiliter
hic poterit, Euseb. Nieremberg. in Hist. Nat. Theod.
Zvingerus in Theatr. vit. human. Bartholinus histor.
anat. rar. Cent. V. histor. 28. ubi Thomam Parre, qui
ad annum 153. vitam suam protraxit, describit, qui
prolixissima barba, ad genua usque descendente, de-
pingitur in Misc. Nat. Curios. Germ. Decad. Ann.
III. observ. 163, ubi alia quoque exempla recensentur,
& occurrunt apud alios similia non pauca, inter quæ
notabilia valde sunt, quæ Balthasar Bonifacius Rho-
diginus congeffit, Historiæ ludicræ XVIII. c. VI. ubi
quæstionem illam tractat: Homone an Elephas sit
vivacior. De Homericæ Nestore res est nota, qui
ex Pylo quinquaginta navibus contra Trojanos ve-
niebat, quamvis altero seculo superato, ut est
apud Ovidium l. XII. metamorph. Adamus Olea-
rius in Itinerario Persico meminit cujusdam, qui cen-
tum viginti sex annos vixerit, & centesimo demum
uxorem duxerit. Commemoratione digna est histo-
ria, quam refert magnus ille juris Naturæ & Gentium
interpres, Sam. Puffendorff, Continuatione In-
trod. ad Hist. statuum Europæ p. 50. 51. Haquinus
Rex Sveciæ, in somnio admonitus ut idolo Othen, quen-
dam ex suis filiis immolaret, tunc sexaginta annos
illum victurum, hoc factò, & eo tempore elapso so-

B

lenne

8109703

lenne sacrificium, suo Idolo Othen instituit, ibique ipsi hæc in somnio promissio facta est, se tamdiu vitam fructurum, quamdiu quolibet decennio filium aliquem ex suis offerret idolo. Hac promissione fretus, ac desiderio longæ vitæ motus, septem successive idolo filios dedicavit, itaque senio gravatus scipioni innitens, octavum quoque idolo dedit filium; præ senectutis ergo onere, integrum decennium lecto incubuit, hocque etiam decennio finito, nec nono pepercit, quin & eum lubens pro vitæ suæ prolongatione mandandum curavit. Hoc ergo decennio instar infantis cornu alebatur, cum & ista annorum decuria esset finita, nulla vivendi satietas, quam miserrime etiam viveret, ipsum cepit, sed decimum ac ultimum suæ vitæ, ut adhuc decem anni adderentur, idolo sacrificare, constituit, & procul dubio factum fuisset, nisi hunc tanquam unicum Regni hæredem Sveci patris manibus eripuissent; hocque ergo sacrificio omisso Haquinus obiit & sepultus est in quodam magno colle Upsaliæ proximo. Hic Haquinus procul omni dubio CLXX. annorum ætatem attigit. Pono enim ipsum cum in somnio admoneretur, fuisse XX annorum, ei propter immolatum filium primum adjecti sunt LX. anni & hi faciunt LXXX, cui numero si adhuc addamus XC annos, exinde resultabant CLXX.

§. IIX.

Requiritur autem ut ipsam illam mutationem, quæ in illorum corpore, qui ad limen senectutis pervenerunt, paulo diligentius speculemur. Ita enim accuratius, cognitis illis, quæ inclinata in senium ætate in corpore

corpore accidunt, an & quomodo tempestivis consiliis & auxiliis illi fatiscentiæ occurri possit, melius apparebit. Esse autem ætatem nostram, progressum ad siccitatem, plerique censent, adeo ut eadem jam in senium devexâ, temperamentum corporis siccum, magis & frigidum fiat. Præterquam quod verissimorum plurimorum suffragia id comprobent, ipsis sensibus hoc esse manifestum judicant, externa manuum ad corpus senile applicatione, actionum quæ calori tribuntur debilitate, & perfacili ab externo frigore læsione, prout decoro acumine senium depinxit, sapientissimus Salomo:

— — — *Gelidus tardante senectæ
Sanguis adest, hærentque effecto in corpore vires.*

§. IX.

Equidem calor, pro vitali corporis nostri principio nequit haberi, ad vitalitatem minime sufficit, aut immediate eandem tribuit, motumque illum, unde vitæ ejusque munia dependent, in nobis efficienter non excitat. Error enim est, tale innatum calidum cum veteribus, aut cum Cartesio, calorem cordibus inhærentem, vel cum Helmontio & Willisio, vitalis ignis incendium in corde vel sanguine admittere. Cum calor potius motus & vitalitatis effectus esse videatur, quoniam sanguis, durante intestina illa particularum agitatione calet, desinente frigescit. Vidi in administrationibus Anatomicis, à Cl. Dn. Præsidente factis, flatu frigido, ductui thoracico immisso, in animali morti vicinissimo, & ferme extincto, cordis motum mox restitutum, & animal in vitam revocatum. Et frigida animalia, quæ ne quidem in corde

sensibile præ se ferunt calorem, vitæ tamen actiones & effectus insigniter prodere, notissima res est. Urut itaque vitæ ratio, in calore præcise non consistat, quia nihilominus sanguis noster semper calidus observatur, adeoque membra solidiora, moderato suo tepore fovet; Calor ille multarum functionum corporis nostri, si non instrumentum primarium, certe causa sine qua non existit, & proinde eundem imminutum, debilitatum, suppressum in senibus functiones plurimas, ad vitam & valetudinem requisitus retardare, & vitali principio sensim labefactato, corpora ipsa & ejus actiones frigere mirum non est.

§. X.

Caloris ergo vigore fracto, & eliquato ac absumto humido laudabili nutritivo, frigidus & fucus status, ubi ad senium deventum, emergit. Sunt equidem qui de siccitate dubitant, ad crebros senum catarrhos respicientes, quod copiosa vappa in os saliente sputatores sint, effœtæ nares mucos stillent, & oculi illachrymari soleant: hoc tamen non obstante, recte senilem ætatem omnium siccissimam, & ab Aristotele senectutem exsiccationem dici, arbitror, quoniam blandum illud nutritivum gelatinosum humidum, quod corpori alendo, & partibus irrigandis rescindisque aptum est, sensim absumitur & perit, balsamicus ille sanguinis status deficit, succedentibus acribus particulis, salis, acidis, terrestribus, mucos copioso & pituita, ad nutritionem inutili, vitalem sanguinis undam onerante, calorem suppressante, vitalemque motum impediante. Atque ita rescicatis hinc quoque ossibus ipsis, collapsa multo magis musculosa & fibrosa parte,

parte, ruga senilis aret, albescit capillus & calvescit, caput, vividum colorem, nitoremque vultus amittit, humores & tunica oculorum flaccescunt, incurvatur corpus, tabescit ejus habitus, & langventibus visceribus, intus etiam cuncta perperam agi necessum est; excrementitia illa humiditate, quæ partes non glutinosa & dulci ore humectat, sed onerat easdem, arefacit, functionibusque est obstaculo, plurimum quamvis adaucta. Atque ob has aliasque causas factum, quod alii ipsam senectutem non malam ætatem tantum, sed morbum vocaverint, Galenus morbum naturalem, Seneca insanabilem dixerit, citra tamen rationem, cum descriptus modo senum status, & porro describendus iis sit naturalis, sub quo actiones eorum, non ita sensibilibiter & graviter, uti ad morbum requiritur, læduntur; quia exercere functiones suæ ætati convenientes possunt, & aptitudine ad illas senili corpori competente, gaudent, morbofi ideo non dicendi, quod plene omnibus non sufficiant, alias enim de infantibus idem judicandum foret.

§. XI.

Ut autem ulterius, quænam languentem illam, & tremulam ætatem inducant, explicemus investigandum paucis est, quænam motus illius, qui calorem efficit, & cum illo vitam conservat, causa sit. Habet hic quoque locum Physicorum axioma: quicquid movetur, ab alio movetur, & non à sanguine in cadavere superstiti, proficisci, agitatio illa & vitalitas viscerum partiumque omnium poterit, sed dependebit à subtili aliqua summe mobili & activa substantia, sanguinem ipsum impellente, totique corpori

omnibusque ejus partibus vitam concedente. Sicuti ergo in prima generatione ac hominis initio, spiritus talis communicatur cum semine imprimiturque vitalium ille, & mox etiam reliquarum actionum autor, uti eleganter & vere id expressit Aristoteles de Gen. An. c. 3. cum ait: *Inest in semine omnium quod facit, ut fecunda sint semina, videlicet quod calor vocatur, idque non ignis, non talis facultas aliqua est, sed spiritus qui in semine spumosoque corpore continetur.* Ita deinde idem ille vitalis spiritus, ex aëre novas recipit suppetias, & ab illo auræ influxu conservatur. Hinc animalia vegeta & robustissima in aëre viventia, simulac hujus accessus impeditur & intercipitur, languescunt subito & vitam amittunt. Quod ipsum non obscure ipse Hippocrates prodidit dum mortalibus vitæ autorem aërem esse de Flat. t. 6. & motum membris exhibere aërem de morb. sacr. t. 8. aperte scribat; Sicuti vererum alii respirationem, idcirco animæ corroboracionem, & successivam regenerationem vocarunt. Quanquam id etiam verissimum sit & omnino admitendum, congruum sanguinem & materiam, in primis viis confectam, subtilioribus & spirituosis partibus constantem requiri, ut spirituum reparatio, per intestinum sanguinis motum ab aëre inductum, fieri possit. Ad illum ergo spiritum, qui in primordiis vitæ humanæ statim adest, & materialem partem omnem actuat & vivificat, deinde vero aëre mediante ex alimentis reparatur, & per totam vitam corpoream machinam impellit, & vitalem eandem reddit, respiciendum imprimis hic est. Ex hujus crasi & *energiæ* deinceps dependet geniti corporis vigor, temperies

peries, idiosyncrasia, longævitas, prout nempe illa
seminis radicalis constitutio & activitas sese habet,
pro eo etiam in corpus indegenitum necessitate fe-
minali explicantur facultates & diriguntur potentia.
Ab hujus ergo spiritus qui vitæ hominis extractor
est & conservator, activitate & robore, corpus nunc
robustum, nunc debile, nunc longævum, nunc bre-
vioris ævi evadere, probabile videtur. Quam senten-
tiam non parum confirmat longævitas, in nonnullis
familiis quasi hæreditaria, quæ non obscuro est argu-
mento, à seminis ipsius crasi & temperatura, & spiri-
tus præsertim cum illo communicati vigore ac robo-
re, eandem trahere originem. Deprehenderunt de
sua familia id ipsum cognati duo, Johannes Bevero-
vicius, & Gerhardus van der Laan. De Metello id
scribit Plinius, & cognitissima in vulgus res est: Lon-
gævum Patrem, boni ominis in liberis esse argumen-
tum. Quando igitur spiritus illi rectores & motores
omnium reliquarum partium deficiunt, amittuntur,
& custodiri aut reparari non possunt, languor & im-
becillitas senilis oritur, functionibus omnibus hinc de-
trimentum sumentibus & labefactatis. Vividum
enim hoc fluidum, emoriens inutilemque seri-
vappam deserens, naturalem huncce morbum, ut Ga-
lenum senectutem appellasse diximus, inducit, ut vi-
gor viscerum coquentium & secernentium exoleseat,
spiritus animalis in cerebro subtilisari & confici ne-
queat, serosum, pituiosum, mucosum, terreum, ad spi-
rituascenciam inidoneum, poris subsidentibus in cor-
pore remaneat, & varia senum malaefficiat.

§. XII. Ex

§. XII.

Ex his modo descriptis fontibus, senilia illa mala facile intelliguntur, quæ tot tantaque sunt, ut si quis ad illa mentem reflectat, dubitet, an optare! (quo tamen mortis averfatio plerosque abripit) senectutem velit. Exposuit plura senum incommoda Hippocrates sect. 3. aph. 31. quibus tamen plurima alia accedunt, ut à capite ad calcem, nulla fere pars, nulla functio sit, quæ non titubare ac vacillare in aliquibus soleat. Pilorum integumento, quo ob frigidam capitis intemperiem, maxime indigerent senes, privantur, præteritorum memoria eos deserit, & ut Seneca effert, animo perforato audiunt, transmittente quicquid acceperant, adeo interdum obliviosi, ut proprii etiam nominis quidam facti immemores; unde rationis etiam usus nutare incipit, & iudicii acumen quod ante aderat amitti. Sensus, inprimis visus & auditus hebescent, aliquando omnes, una cum motu subito dispereunt, ut præter respirationis vestigia, nil sæpe quod de vita testetur, supersit. Vertigine corripiuntur crebro gravissima, catarrhosi sunt, & serosis destillationibus ad partes varias obnoxii. Difficiliter respirant ob impurum scorbuticum sanguinem, spirituumque defectum, quem senilis asthmatis sæpe causam esse, Clariff. Dn. Præses Comment. ad aph. Hipp. 31. sect. 3. edisserit. Sanguinis depuratio per renes impeditur. Difficilis inprimis fit alimentorum in ventriculo digestio, & in intestinis impuri secretio. Aliquando alvi fluxus diversigenis invadunt, urinæ interdum adest incontinentia, ob amissum musculosarum partium robur, aliquando è contrario supprimitur. Artus, modo va-

gis,

gis, modo fixis doloribus, magnaque lassitudine fatigantur. Aliquando membra tremoribus tentantur, ut nec manus, nec pedes suo munere decenter fungi possint. Non raro intolerabilis prurigo totam corporis superficiem vexat, & scalpendi perpetuum desiderium inducit, interdum varii generis pustulis & exsionibus cutis descædatur. Pedibus œdematosus tumor supervenit, aliaque enascuntur incommoda, quæ tædia senectutis multiplicat & mortem minantur.

§. XIII.

Sic itaque delineato senum temperamento & partium constitutione, descriptisque incommodis, quibus infestantur, eorumque fontibus & causis, studebimus illa breviter exponere, quæ ad hæc avertenda, & procul ejusmodi molestiis extendendam humanam vitam facere possunt. Neque obscurum est ex propositis, quo tendere illa debeant, quæ senibus emolumento sunt. Omnia enim senectutis præsidia & auxilia ad hos scopos collineant, ut 1. in publica illa culina, quod omnia demittenda sunt, quæ in esum usumque nostrum cedunt, Ventriculum intelligo, digestio alimentorum, recte peragatur 2. sanguinis blanda & nutritiva dulcedo, ac volatilitas motusque conservetur, & sic calor ille, quem tantopere necessarium esse superius diximus, custodiatur, humorumque aliorum generationes & depurationes promoveantur. In primis 3. reficiantur, multiplicentur, & roborentur spiritus; hoc enim ante omnia, ad roborandam atque recreandam senilem ætatem requiri & conducere, ex supra positis elucescit.

C

§. XIV. De-

Debilis fit in illis qui ad senium appropinquant alimentorum in ventriculo digestio, ob multas quidem alias causas, ob masticationem imminutam, calorem minus efficacem, salivam & gastricum succum exoletum; in primis vero spirituum paupertatem & defectum, qui succo illi ciborum resolutioni destinati, præcipuam tribuunt penetrandi potentiam. Licet vero sint alimenta optima, & culinari arte bene præparata, comminutione tamen opus habent. Vidi senes quosdam, sanitatis studiosos, molitoribus dentibus destitutos, cultello suo magna diligentia, escas & carnes in minima conscindere. Hos imitentur alii, quibus valetudo curæ est; divisi enim sic cibi ac in ore dein diutius volutati, salivæ humiditate melius imbuuntur, & ad securam in stomacho resolutionem, præparantur. Hoc firmiter proponendum animo, & servandum in vitæ regimine præceptum, senibus præsertim, nunquam cibos abliguriendos & subito deglutendos. In ipso ore incipit ciborum fermentatio & præparatio, ut chylus deinde & sanguis fiat laudabilis, quapropter hac parte non integra, & officium non recte faciente, alimentorum digestio, quæ tantopere ad sanam & longam vitam requiritur, sequi non potest. Dentes semper à Medicis & Philosophis, maxime considerati, adeo, ut horum Princeps longævam vitam, ex dentium numero & firmitudine, promiserit. Aliquando equidem dentium defectus, gingivarum duritie sarcitur, sed rarius id est, & opera danda, ut quanquam comminui in ore non recte possint cibi, saliva tamen debite imbuantur, nec unquam confer-

tim

tim ob dentium defectum in ore tractati, in ventriculum demittantur.

§. XV.

Alimentorum mole ventriculus onerandus nunquam, aut nimia illorum diversitate, cruditatibus occasio danda, quam juvenes, exercitio frequentius utentes, vincunt, senes gravissimis sæpe incommodis luere coguntur. Si vitam sanam & longævam cupiunt, simplici & paucò utantur victu; Parcum, simplicem & boni succi victum, longævitati conferre, nos pauperes docere possunt; præstat crebrius & parce cibare, quam unquam ad repletionem alimenta sumere. Butyrum immerito imperitis suspectum, cum recens & dulce magnorum morborum sit remedium, in victu senum bonum esse, & multum alere senectutem, scribit Verulamius Histor. natur. C. I. th. 54. Qualem panem senes usurpent, etiam atque etiam videant; mille malis ansam præbet viscidus & fermentatione non debite attenuatus. Et quandoquidem talia præbere vel suadere, in primis senibus oportet, quæ nutritiva dulcedine & blanda ac molli pollent suavitate, multum utilitatis à forbilibus capient ovis recentibus, ad augendum quoque spirituum robur, à pluribus commendatis. Lactis dulcis usum summe proficuum fuisse, in primis in scorbutica illorum, qui has terras incolunt dispositione, experti sunt. Ad multos annos vitam lactis potu frequenti productam, tradunt Autores præstantissimi. *Id mirandum*, scribit prudens Medicus, Thomas Sydenhamm, dissertatione Epistolari ad Guilielmum Cole, *quod cum lac frigidum*

C 2

tantum

tantum crudumque alimentum præbeat, spiritus nihilo-
minus ejus usu corroborentur invigorenturque. Nec
tamen hoc à ratione abhorrere illis videbitur, qui secum
reputaverint, lac, cum simplex omnino nutrimentum sup-
peditet, naturæ minus in coquendo, negotium facessere,
secus ac solent cibi & liquores magis compositi, quodque
perfectissimam illam concoctionem, æqualis sanguinis spi-
rituumque crasis, necessario sequatur. Mellis usus im-
merito tantopere suspectus est, quod in bilem verti, &
fermentescibili qualitate gravissime nocere, creda-
tur, cum tamen jam olim inter senectutis auxi-
lia habitum, & tale sit quoque. Ut enim ex illis,
quæ superius diximus planum est, quæ nutritiva dul-
cedine pollent, quæ vires & spiritus instaurant, ho-
rumque copiam adaugent, senibus apprime utilia sint.
Quamquam ergo Mel Juvenibus, qui calidiori sunt tem-
peramento, & acrioribus biliosis succis abundant, non
æque conducatur, quoniam valde efficacia & acria princi-
pia habet, propterea adeo facile fermentat, sordes tamen
& mucum in senibus collectum, bene absterget. Unde po-
tiones mellitæ, conveniunt ventriculo aliisque parti-
bus, copiosa crassa & viscida pituita oneratis, quoniam
depurant easdem, & materiam viscidam in iis col-
lectam, liquefaciunt, & deficientem in massa sangui-
nea fermentationem, denuo instaurant. Notus est
Clariss. Dn. Præsidi Ecclesiastes, qui juvenilibus an-
nis & postea vir factus, diversa mala scorbutica, ar-
tuum languores ac tremores expertus, in senectute
sanus & vegetus vixit, ex quo omni mane melle ves-
cebatur. Senectutem id ipsum arcere & spiritus
conservare, patet exemplo Democriti, quod descri-
bitur

bitur à Gerh. Joh. Vossio de origine & progressu. Idolatr. l. IV. Cap. 79. quo de melle pluribus agit, illudque ætatem hominis producere, edisserit Plinius lib. XXII. c. 24. *Multi senectam longam, inquit, melle tantum nutritu toleraverunt, neque alio ullo cibo, celebri Pollionis Romuli exemplo. Centesimum annum excedentem, cum Divus Augustus hospes interrogavit: quam maxime ratione vigorem illum animi & corporis custodisset? at ille respondit: intus mulso, foris oleo.* Didicerat enim hoc à Democrito qui per omnem vitam melle fuit delectatus, ac anno demum CIX. decessit ut ex Hipparcho proditum est à Laërtio Lib. IX. Tribuitur à Vossio etiam mellis esui, quod apes insectorum sola vivant in annum septimum vel etiam decimum, ut est, apud Aristotelem, Columellam, Plinium. Roborativas & nutritivas mellis virtutes, cujus saporem singularem Cic. l. 3. de finibus describit, pluribus commendat Joh. Langius, à quo in Miscell. curios: Medicis, edulium innocuum, benedictum nectar, sal naturæ, cibus medicinalis optimus, senum scipio, mel appellatur. Referenda hic forent plurima alia, quæ nutritio succo & activis partibus abundant senibus proficua: sed hæc omnia & singula, fusius proponere, scopus non est, saltem præcipua quæ senectutem alunt, illamque ab incommodis & interitu tuentur, indicare; Inter quæ illa eminent, quæ Marsilius Ficinus de Diæta senum recenset: *Mel inquit, cibus est senibus inprimis amicus, nisi ubi bilis timetur incendium, amici dactyli, ficus, passula, amygdala, dulcia punica: Zizipha, sed pistacia multo magis, pinei vero nuclei omnium maxime.*

§. XVI.

Multum ad integritatem Chylificationis, succedentē sanguinis confectionē & spirituum animalium in Cerebro secretionem, & per nervos influxum potentia faciunt. Inter quæ pro senili corpore, vinum eminet, adeo ut senum lac communiter dicatur, interdum tamen latro fiat. Digestio illa alimentorum quæ promovenda omni modo est, sic facilitatur juvaturque, sanguis vegetus magis ac spirituosior conficitur, somnus excitatur, concidentes ac reclusi meatus aperiuntur. Quapropter ut plurimum amant senes vinum, ejusque potu impense delectantur. Hoc problema ex Plutarch. l. 1. Convival. 9. 7. desumptum considerat doctissimus Melchior Sebizius de aliment. facult. l. V. probl. 127. quod senes idcirco sint *ὀινόφιλοι*, quoniam à natura ipsa, quæ suæ conservationis est sitientissima, hoc iisdem insitum sit, idque propterea, quia senes sunt frigidi, debiles, paucò sanguine & spiritu præditi, ideoque appetunt id quod ipsos calefacit, roborat, crudum concoquit, sanguinem & spiritum bonum generat, ut actiones suas melius obire valeant. Hæc autem vini potus in convenienti quantitate, debita qualitate, & oportuno tempore præstat, & ante omnia observandum semper, ut moderata quantitate primum, debite defæcatum, non fortissimum caputque petens & nervos tentans, refectionis magis quam alitionis sine à senibus sumatur. Quod enim Fr. Valesius in Philosoph. sacr. c. 29. objicit nihil stultius esse, quam senibus caloris augendi gratia, vinum abundanter dare, cum vina calida à debili calore, qualis senum, non superentur, sed acescant,

acefcant, unde crudus succus generetur, qui natura-
lem calorem opprimat & suffocet, id de vinis hispa-
nicis fortiffimis, inebriantibus, & de eorum abufu
intelligendum eft. Temperata autem, pura, tenuio-
ra, quæ non calorem tantum adaugent, fed humectan-
do, fpiritusque ita vigorando, agunt, curasque deli-
niunt, illis funt commodiffima, cum fortiffima fu-
mosas exhalationes cerebrum obnubilantia, & con-
fufum fpiritus motum inducentia, debitumque in-
fluxum prohibentia, ad multa gravia mala difponant.
& miseram magis fenectutem reddant. Hinc Veru-
lamius hiftor. nat. Cent. 1. §. 55. ubi à fpirituofitate ni-
mia & fortiore metus eft, vinum combuftum fuadet,
mobilioribus & penetrantioribus fpiritus prius eva-
poratis, aut alia ratione extinctis. Unde veteres &
præcipue Græci, ac post hos Romani vina fua, ut-
pote generofiora, ipfique in locis calidioribus degen-
tes, diluebant, magno ad valetudinem hinc acceden-
te commodo, ubi tamen finis bibendi confiderandus
eft: Si enim pro ordinario potu fumitur, dilutius
accipiendum, fi pro appetitu excitando, abfumen-
disque cruditatibus, meracius conceditur, fed quan-
titate tali, ut ultra sphæram ventriculi & intefino-
rum, fanguinem non nimium commoveat & in-
flammet, nervos tentet, & fpirituum motum per-
turbet. Neque enim debili ventriculo, potentiffima
illa vina sæpe conveniunt, faltem præftat in quoti-
diana menfa diluto uti, ne mero corpori & capiti
noxa inferatur. Id vero adhuc facilius fit, fi fubrilliffimo
& penetrante acido, nervis inimico, abundant. Pejora
autem adhuc funt muftæ, præfertim in nephriticis &
fcorbu-

scorbuticis omnino noxia , quoniam acidos, tartareos succos adaugent, commovent, sanguinemque inquinant. Quomodo nocturnus potus omnis senibus obſit, Bartholinus in Act. Haſſn. Vol. 2. obſ. 105. proponit. Præferendum etiam in plerisque potum calidum arbitrer frigido, præſertim, ſi malis nephriticis æger obnoxius ſit, illo enim ſolo quidam caveri exiſtimant, quod Sinenſes, rariſſimi calculoſi & arthriticireperiantur. Quanquam ſi abſque infuſione convenientium vegetabilium, calidæ potus id facere poſſet, Romani quoque olim, non minus à malis illis immunes eſſe debuerant, quod æque ſua Thermopolia haberent, ut iſtam calidæ potationem ſingularibus opusculis excuſſerunt, viri eruditiffimi. Senibus igitur, aquei potus sæpe minime damno ſunt, ſed potius emolumento, præſertim tum quando ante ſeneſtutis initium, iis aſſueverint, ut optime monet Benediſtus de Bacquere in ſuo ſenum Medico. Non ergo ſuaderem, ut ſenex antehac cereviſia uſus, aqueos potus uſurpare inciperet. Noceret enim omnino, præſertim languidioribus, in quibus ventriculus flacidior & imbecillis, ubi potus aquei, minus crebro aut magna copia ſumendi non ſunt. Quapropter ſalutarius quoque eſt, ſpirituoſas plantas, ſtomachicas, cephalicas, flores, cortices, ſemina, pro diverſa ſenum conſtitutione, modo hæc, modo alia, quæ ſpecificè illorum incommodis ſubveniunt, infundere & uſurpare. *Nihil herba quam Chinenſes Thee, Japonii Tchia vocant, infuſo ſalubrius, apud hos populos paſſim credi ſcribit Tulpius l. 4. obſ. 60. cum ad vitam in extremam ſeneſtutem prorogandam, tum ad impedienda quæcunq; ſanita-*

sanitatis incommoda. Crediderim tamen ex aliis aromaticis & subtilium partium plantis vernaculis, æque appropriatum sæpe pro senibus infusum fieri, ex veronica, betonica, salvia, melissa, polypodii radice, ligno sassafras, ligno aloës, baccis juniperi, semine fœniculi, anisi, Cinnamomo, Croco. Vel saluberrimam potionem Coffee, magis commendandam, quæ in pauci exercitii hominibus cruditates consumit, de qua senes decrepitos id falsos esse, bonam illorum valetudinem & longam vitam ab hac potione provenisse, refert Faustus Banesius de saluberrima potione Cahve. Etsi Willisio concesserim, usum nimium nutritionem impedire, & nervorum mala inducere posse, Quod metuendum ab illo, tantopere ad senium appropinquantibus utili, potu Chocoladæ, cum aqua simplicis ut ingredientia calidiora & viscidiuscula, corrigantur, parato, minime erit, quem ad spiritus reparandos, ad nutritionem in senibus laborantem, sustentandam promovendamque, summe proficuum existimo. Vel idcirco etiam senibus Thee infusum sæpe minus congruum est, quoniam illam simul habet operationem, quam post deprædicatas illius plurimas virtutes subjungit Tulpus, quod somnum evidenter arceat, ut sorbitionem hujus decocti vel infusi assumentes, videas interdum integras noctes lucubrando consumere, ac inexpugnabilem cæteroque dormiendi necessitatem amittere. Id tamen sæpe obest senili ætati, quæ requie illa animi & corporis, vires colligit, & idcirco somnum longiorem requirit, cum totius corporis omniumque functionum vigor notabiliter inde instauretur, & firmetur.

-mansio

D

ut

ut *somnus* à quibusdam *vita senum* dicatur. Non male illos fecisse arbitror, qui propter hanc rationem cerevisiæ purioris & bene fermentatæ potum, saltem vesperi, potibus aqueis præferunt in senibus, quod, præsertim paulo largior, ad somnum invitet, quem arcent aquea infusa. Idcirco pro vespertino potu, Timæus à Guldenklee, in Consilio Diætetico, in senibus commendat, lacamygdalarum cum papavere albo, ex aqua lactucæ & anethi præparatum, pediluvii simul interdum usurpatis ex foliis salicis, nymphæa, anetho, chamæmelo & capitibus papaveris, pedum plantis medulla cervina perunctis. Possunt tamen qui aquæ potui assueverunt, iisdem porro uti & vini aliquid miscere, aut hoc parce ad conciliandum somnum superbibere, ut nihil impeditenti, huic resolutio laboribus & lassio corpori necessario levamini, afferatur, nec unquam nox vigilando & meditando transigatur, quod vires valde exhaurit, quarum conservationi tamen hic potissimum est incumbendum. De potibus autem melliticis, qui alibi frequentius usurpantur, hoc observandum adhuc est, salubres esse, si recentes non sint, alias enim stomachum nauseativa suæ dulcedinis satietate gravant & inflant, ætate vero proficientes vinosi evadunt ori suaves & stomacho utiles. Calefaciunt tum, appetitumque languentem excitant, emolliunt, & necesse est, potum tot vitrutibus præditum longævitati conferre. Ad potum pro senibus & frigidis, vini spiritum plurimi etiam commendant; & morsellum panis tosti spiritu vini imbutum, asperso saccharo commendat plurimum Solenan-

Solenander in Consiliis, quò quotidie uti circa vespe-
ram præsertim, multis in usu positum est, qui ad con-
sumendam pituitam, ejusque proventum uberio-
rem præcavendum, id conducere; experiuntur. Plurimi
Medicorum hinc extollunt magnis encomiis, calidis-
simum hunc ac tenuissimarum, ac maxime subtilium
partium liquorem, cõctiones promoventem, & exci-
tato nativo illo calore, evictisque cruditatibus, vivi-
dam vim spirituum vitalium recreantem, cerebrum
humidius algoreque pressum, ut loquuntur, excitan-
tem, intellectum ipsum acuentem, visum clarum
lucidumque conservantem, vitamque ipsam produ-
centem, Observandum autem diligenter est, sæpe
intutum esse ejus usum, præsertim quotidianum &
sæpius repetitum, unde his etiam in locis plurimi suæ
valetudini vim faciunt, & ante diem occumbunt.
Cum periculo id in plurimis esse conjunctum, qui tanto-
pere illo delectantur, & prætextu ventriculi imbecilli-
tatis, in quovis ferme pasto, imo quod pessimum, jejuno
ventriculo, spiritum vini hauriunt. Nocet iis sæpe
in quibus stomachus debilior, flamma sic major mi-
norem destruit, nimium distrahit ac dissipat. ut ha-
bet de vini abusu in problematibus Aristoteles l. 3.
problem. V. & spectat huc quoque probl. 58. sect. 1.
Nimium exsiccat corpora senilia, jam ante arida
flammeus hic liquor, cum multum is superet gra-
dum nativi caloris; auxilia vero in mediocritate po-
sita esse debent, ut prudenter monet Joh. Crato Conf.
106. Adeo ut nullo modo, senibus præsertim, pro
potu conveniat vini spiritus, sed vinum ipsum: dum
enim in vino, spiritus aliis humectantibus partibus

adhuc mixtus, & quasi freno coërcitus est; corporis partes blando calore fovet, nec præcepsagit; separatus vero, subito nimis in omne corpus penetrat, caput tentat, quod fufis humoribus amplius impletur, spiritus inflamat, vitam abbreviat. Nimum vero adhibitus mortem sæpe subitam induxit, ut observaciones plurimæ apud Autores Medicos id loquuntur. *Senes, quia spiritum vini, quem aqua vitæ nomine appellant, immoderate sumserant, primum summopere accendi, postea attonitos supere, ac si opium bibissent, & stertere ad mortem usque, multoties observari,* scribit Platerus lib. 1. observ. p. 16.

§. XVII.

Intentio non est illa omnia hic expendere, quæ ad Diætam senum pertinent, multo minus repetere hic generales Diætæ regulas. Quædam tamen ad scopum propius respicientia adhuc adducenda esse arbitror. Quoniam corpus senum languidum fit & effœtum, ut fufius in superioribus exposuimus, animum quoque sæpe demittit senex, ut in mœrore non raro perseveret, saltem excitatus animus ita & solutus in illo non sit, interdum vox raro ipsi excidit, immobilis sedet, meditabundus filet, unde plurimum detrimenti vitæ ipsius principiis & causis infertur. Propterea minime sufficit cibos, & potus, etiam apprime salubres eligere ad senum conservationem, sed omnis reliquus vitæ modus, ita comparatus esse debet, ut & ventriculus alimenta digerat, & nutritivi chyli inde confecti distributio, sanguinis confectio & depuratio, ac spirituum imprimis in capite productio, & per nervos influxus, salvus maneat & integer. Qua-

Quapropter etiam senibus frequentius agendum & lo-
quendum illud cum aliis est, quod lætitiæ sit; quæ verò
ægritudinem afferunt, abigenda procul. Jucundi
discursus, faceta colloquia & animi relaxationes, mul-
tum senibus conferunt. Vivendum esse senibus cum
sanis & junioribus gaudentibus habet Marfilus Fi-
cinus l. 2. c. 12. & Verulamius Cent. X. Histor. nat. §.
942. scribit: *Observatum, senes qui juvenum congressu
frequenter se miscuerunt, conversatione non interrupta
longævos evasisse, cum spiritus eorum ex tali consor-
tio fuerint recreati.* Apud recentem scriptorem An-
glum, rem hanc facetè ita declaratam, reperio: *Si
veteri ceresivisa recentem, aut vino veteri musum
admiscueris, effervescentiam in utroque liquore concitabis.
Nimirum novus advena, veterem hostem,
expergeficit. Idem hic usu venit, quod in senum
juvenumque promiscuo conventu, sæpe contingere
videmus, horum enim ardor & alacritas ipsos
ad hilaritatem (nonnunquam etiam ad saltus & tri-
pudia) provocant, alioquin forte tristes torpidos-
que futuros.* Corporis alias motus cum hujus orga-
na infirmentur, solet in senibus ut plurimum diffi-
lis esse & impeditior. Mitis tamen quamvis sit
& tardior, segni tamen otio præferendus; *Corpo-
ris exercitium, senectutis gaudium nuncupatur, quod
Horstius in libello de valetudine tuenda, & Querce-
tanus in Diætetico pluribus commendant. Satis ve-
ro erit, ante partum deambulando moveri, aut si per
vires id non liceat, mane in lecto diutius manere oportet.
Potest tunc etiam pannis calidis corpus fricari,
id enim exercitii defectum quadantenus supplet.*

Desidiæ autem tempus illa quoque ætate dandum mi-
nime est, cum rectius valeant, qui operæ etiam tum
non parcunt, sed consuetis laboribus, quamdiu pos-
sunt, funguntur.

§. XIIX.

Sicuti autem eò dirigendam esse præcipuam co-
gitationem in servandis senibus, ut spiritus sanguinis-
que crasis & activitas conservetur, abunde ex ante
dictis elucescit, ita facile quoque hinc patet, admo-
dum caute & magna cura ac circumspeditione, reme-
dia iisdem administranda, præsertim illa, quæ vires
infringunt & ut operari possint requirunt, ac visceri-
bus vim faciunt. In senum præfidiis inveniendis & usur-
pandis, ille Medici munus bene interdū explet, qui non
admovet, sed amovet remedia. Doct. Simon Pauli ubi
in quadripartito Botanico p. 824. usum illum frequen-
tem & fere quotidianum purgantium & clysterum
acriter perstringit, de suo focero Jacobo Fabricio
recitat, quod quintum supra septuagesimum annum
agens, firmaque semper valetudine utens, sed occi-
piens, tandem senectutis indeclinabiles molestias per-
sentiscere, ab ipso rogatus, indulgeret ipsi arcanum
cui Deo propitio acceptam referret, tam grandævam
& firmam senectam, severe responderit: *Dieta est
quæ senectutem alit, non multa medicamenta.* Sunt ho-
dieque qui morbis alias gravissimis, mortemque mi-
nitantibus obnoxii, postquam accuratam sui que cor-
poris constitutioni, congruam temperantiam atque
diætam subierunt, ab illis periculis liberati, vitam
diutius protraxerunt. A multis notata est illa me-
morabilis historia Cornari nobilis Veneti, qui ab anno
ætatis

ætatis 25. usque ad 45. vacillanti & afflicta va-
litudine usus, cum strictissimam sibi imperaret serua-
retque diætam, à pristinis malis immunis ad annos
95. vixit, dum pro! pastu non ultra uncias XII. ci-
bi, & tantum vini assumeret, hanc vero diætam relin-
quens, in pristinos morbos denuo incideret. Atque
hæc vitæ victusque ratio, quæ ab ipsa regionis, in
qua homines vivunt diversitate, & illorum, quæ in
cibos potusque veniunt dependet, ipsaque æris occul-
ti vitæ cibi conditione ac temperie, multum ad vitam
sanam longioremque procul dubio confert, & veni-
entia fata retardat. Prout illa vivendi victusque
ratio, vel vitæ fundamenta diutius conseruat & reti-
net, vel atterit aut consumit citius; Unde evenit
homines in his regionibus viventes maturius mori,
in aliis vitam diutius retinere. Quoniam enim nihil ve-
rius est & ab Hippocrate jam dictum, in primis homi-
nes illa lædere quæ comedunt & inspirant, mirum
non est, ubi cœlum purius nullisq; vaporibus noxiis
& sanitatem offendentibus, inquinatum, ubi alimen-
ta salubriora suppeditantur homines longius su-
perstites manere. In Tmoli montis cacumine, homi-
nes centum quinquaginta annos vivere, habet Plinius.
De Indis centenos prætereuntibus scribunt
alii. De Brasiliensibus quoque quadragenos super
centenos in vita persistentibus. Trans æquinoctia-
lem lineam, se populos, centum quinquaginta annos
vitæ numerantes, invenisse, tradit Americus Vespu-
tius, ille novi orbis inventor. Arabiæ felicis incol-
las, quinque & viginti lustris tranfactis, adhuc vege-
tos & robustos esse, scribunt Autores. Et referunt

fide

fide digni, eos, qui sublimem Athon montem in Græciâ inhabitant, longissima perfrui vita, eò quod viperinis vescantur carnibus.

§. XIX.

Quænam vero therapeutica remedia senibus optime profint & ab iis adhiberi debeant, in genere dici non potest, cum diversa senum temperamenta, partium solidarum fluidarumque & spirituofarum habitudines, & ad varios morbos dispositiones, diversa poscant. Id vero quod in genere ante diximus, de illis in specie tenendum est, pessime fieri, si illis remediis, quæ vulgo censent vitæ conservationi tantopere conducere, præsertim vero evacuantibus, crebro utantur. Num senium Venæ sectionem omnino dissuadeat, diu in Schola Medica controversum. Et certarunt inter se argumentis plurimis, Horatius Augenius lib. de sang. missione & Alexander Massaria, illo in senibus V. S. admittente, hoc anxie laborante, ut illius sententiam infirmet. Puto autem cum discrimine hic esse loquendum, scilicet in senibus & ipsis etiam septuagenariis, eam interdum institui posse cum Galeno quidem fatemur, eò quod in illa ætate multi bene edant, bene digerant, non multum vero ob vitam sedentariam & otiosam iterum absumant, & proinde non pauci senes laborent sanguinis copia, & hinc ad apoplecticos affectus etiam magis interdum sint proclives; non sine fontica causa tamen, & urgentissima necessitate id faciendum est, atque hac præsentem non ad ipsam ætatem ita, quam ad virium robur respiciendum, quod si proportionem cum remedio hoc non habeat, nec mittendus facile seni est sanguis

sanguis. Hæmorrhoides sæpe cum emolumento
maximo fluunt senibus, quid ni igitur exigente ne-
cessitate iis venas aperirem? Cum sanguinis ex-
cretio quæ per hæmorrhoides fit, non differat à
phlebotom'ia, quam quod in illa casu, in hac destinato
consilio, vasa aperiantur. Repetere autem eandem
ut fert consuetudo, vere & autumno, aut omni Majo
mense, etsi regula adeo generalis formari hic non
possit, consultum non videtur in senibus, etsi id antea
fuerit factum, florentibus adhuc annis & viribus: ubi
fermentationes magis exquisitæ sunt, facilius sangui-
nis dispendium sarciri potest, in senibus non ita.
Quanquam morbi senum, præeunte hic nobis natu-
ra, fonticulos in iis excitandos esse, interdum suade-
ant, id tamen experientiam vetare censeo, ut in ul-
cusculi talis jam diu gestati clausuram, facile consen-
tiant Medicus, etsi alii jactitent, sæpissime id sine ullo se
fecisse periculo; & Helmontius de Cauter. se jussisse
scribat ultra mille fontanellas incarnari, cujstamen
quod sciat, neminem pœnituerit. In scarificationi-
bus, in senectute continuandis, plurimum equidem
dandum consuetudini; sæpissime autem multo re-
ctius omittuntur, saltem non facile tunc auspicandus
ille usitatissimus mos, frequenter illis utendi. Cucurbi-
tulæ vero sine scarificatione, sæpe senibus optime pro-
sunt, ad discutiendum, excitandos revocandosque
spiritus, motumque sanguinis liberiolem efficien-
dum; & quid ad soporosos etiam affectus reprimen-
dos, syncipiti vel vertici cucurbitulæ cum magna
flamma valeant, medicis observationibus confirmatum
est. Celeberrimus Medicus & Philosophus Hiero-
nymus

E

nymus

nymus Fracastorius, cum septuagenario major, mensæ affidens langueret, sentiens apoplecticum paroxysmum instare, post multas sibi amicas herbas, in olfactum balbutiente lingua efflagitatus, amisso penitus sermonis usu, manu sæpe in verticem exporrecta, iis qui aderant, indicare voluit, ut celeriter cucurbitula affecto & laboranti cerebro subvenirent; quo opportuno remedio, se olim Veronæ unam monialium virginum curasse, adhuc meminerat. Sed re nequaquam à domesticis intellecta, cum alii alia adhibendum esse remedia prædicarent, frustra expectato remedio, leniter sub noctem exspiravit. Purgantia, nisi morbus quem patiuntur, hoc remedii genus omnino ostendat & postulet; senes non usurpent. Vanum enim est, eorum crebro usu noxios solum humores educi, & ita sanitatem ac vitam conservari. Intempestivo, frequenti & præpostero eorum usu, senectutem anteverti & accelerari, Simon Pauli loco superius citato edisserit. Et si ullibi, circa senum purgationem debemus esse cauti & circumspiciti, cum nec lenia & blandiora semper tuta sint, si ventriculus præsertim debilis & flaccidus sit, ac humor chylicans debitam non habeat efficaciam. Ubi multo minus vomitoria conducunt, cum succi cibos conficientis inertia à spirituum animalium defectu, emeticis non corrigendo, sed augendo, provenire in senibus soleat, proinde in hac ætate, imprimis siddifficulter vomat, vomitoria danda esse vel nunquam, vel certe rarissime, persuasus sum; Contradicit enim debile caput & pectus, viresque languidiores vehementissimæ illi evacuationi impares. Odi illam sanandi

summa

metho-

methodum, quæ efficax quidem, intuti tamen & accipitis effectus est, præsertim ubi securiora suppetunt; qualia ad molliendam alvum & blande purgandam, sunt enemata, senibus commendatissima, quæ multa eorum incommoda præcavent, & depellunt, etsi nutrientium clysterum, quando in senibus nutritio deficit, usum nullum esse arbitrer, adeo ut quicquid J. C. Claudinus l. de ingress. ad infirmos, & alii opinentur, mihi semper placuerit Helmontii de illis iudicium, qui intolerandæ stupiditatis argumentum, nutrientes ejusmodi clysteres nuncupat. Et quanquam sudationes fortes senibus sunt adversæ, si tamen transpirabile corpus, & poros apertos magna diligentia servaverint à plurimis malis erunt tutiores. Et hoc ipsum, calida illa infusa, aquea, diluentia, superius laudata, subinde assumpta, optime præstabit, quæ simul diuretica vi agent, & acrem sanguinis ichorem, ex toto corpore per renes & vesicam educent. Habent autem hoc præ aliis evacuantibus, per diuresin moventia, quod sine virium notabili deperditione operentur, & sanguinem purificent. Inter evacuantia particularia usitatissimum, nec senibus interdicendum, est Tabaci fumus, hoc enim qui assveti præferim sunt, cum sanitatis emolumento utuntur. Is enim minime totus rursus efflatur, sed particula plurimæ cum aëre pulmones subeunt, sanguinique ad sinistrum cordis ventriculum ituro admiscetur, aliæ cum saliva in ventriculum & intestina detruduntur. Penetrantissimo suo sale volatili, polychrestum Tabacum, Herva Santa, G. Pisone scribente, Lusitanis appellatum, ad corporis intimos recessus cum humoribus exit,

viscidumque incidit & attenuat, obstructa referat, fucorum motum promovet, & illam malorum in multis senibus lernam, scorbutum corrigit, ad quem corrigendum tale remedium, quod quotidie sine nausea assumatur, cujusque efficacia ad longè remotos locos se extendat, pituitam liquefaciat & consumat, requiritur. Sangvinis turgescenciam ac circulationem promovendo, & hinc spirituum quoque proventum augendo, lassitudines, somnolencias, senibus familiares tollit, doloresque partium præterea placat, & catarhis quibus senes obnoxii sunt, solatium maximum præbet; sensoria etiam præsertim jejuno stomacho usurpatus fumi Tabaci fuctus, aperit & confortat. Caveant autem senes diligentissime, ne continuato immoderato usu, sanguinem nimia acredine, inficiant, pulmones lædant, & sic in remedio morbos reperiant. Quod fiet facilius, si inter vina & spirituosos liquores, inter cibos aromatibus multum conditos, saluberrimum hoc senum remedium usurpent, id enim sanitatem & vitam non conservabit sed volatile illud sal, tanta copia introsumtum, nimium exsiccabit, vitamque illorum destruet.

§. XX.

Inter alterantia, quæ ad senum præsidia spectant, primo loco poni merentur juscula, pro corporum diversitate, variis floribus, herbis, radicibus, æstivo præsertim tempore medicata. Plane id approbo, quod hodie iterum frequentius à nonnullis introducit, qui integram curam ad sanguinem mundificandum, digestionem promovendas, nutritionem instaurandam, spiritus roborandos, jusculis medicatis instituunt. Hæc enim juscula restaurantia recte parata absque ratione

sine

sine discrimine irridentur & proscribuntur à Zwelffero, cum accommodatissima sæpe sint, ad humores sensim alterandos, temperandamq; illorū acrimoniam, & in debiliori ventriculo, pro humectandis & nutriendis senibus, refocillandisque viribus; præsertim, quoniam medicamenta talia alimentosa, palato & stomacho non ingrata sunt, si recte parentur, & proinde diutius absque nauseabundo aliis conjuncto fastidio, continuari possunt. Opiata, quanto felicius juvant recte administrata, tanto etiam insignius nocent si imprudenter adhibeantur. Et sicuti omnibus extreme debilitatis gravissime obsunt, ita in summo senio ab ejus usu desistendum est. Etsi minime putem omnibus senibus illa deneganda, præsertim, ubi respiratio adhuc libera, pectus anhelum non est, & vires constant, dolorque tum vehemens senem invadit, is enim valde & diu dolere non poterit citra magnum periculum, ad quod propellendum, mature vel opiata vel papaverina, senibus etiam magno cum fructu usurpabuntur. In genere alias hic etiam notamus, Cordialia ita dicta, & præsertim volatilia, spirituosā, stomachica, cephalica & neruina, senibus esse, oportuno usu, amica. Inter hæc excellit, & ad senum valetudinem, & vires conservandas, prolongandamque vitam à plurimis extollitur Ambra. Vitam in immensum producere ambra scribit Hieronym. Cardan. de sanit. tuenda; & Illustris Verulamius refert Pharmacopœum quendam Calecutiæ ex usu ambrae, ad centum & sexaginta annos vixisse, atque Nobiles, in Barbaria, ex ejusdem usu longævos reperiri, cum plebs brevioris sit ævi. Proinde bene concludit Celeberr. Wedelius Dissert. de Ambra.

*Non vereor asserere, substantiam ambræ tenuiorem, cum
seri & sanguinis nostri subtiliori balsamo & flore mirum
quantum symbolisare. Hinc enim est procul dubio, quod
ad languentium & senum præcipue vires restaurandas, vi-
tamque prorogandam, vix parem ambræ medicinam in-
uenies. Utur autem pro senibus divitibus, summum
præsidium ambram esse concedamus, attendenda ta-
men peculiaris quorundam naturæ proprietates, esse
nimirum in quibusdam rarius ac sensibilius neruosum
genus, ambram non ferens, sed quodejus usu, præ-
sertim nimio & crebro, manifeste offenditur, imo ad
gravissimos capitis affectus, disponitur.*

§. XXI.

Mentio fit apud Auctores, aliorum quoque reme-
diorum & secretissimorum etiam arcanorum, quo-
rum usu in senibus id liceat obtinere, ut non tantum
terminus ille, qui temperamento & radicali vitæ con-
stitutioni est conveniens & proportionatus sine ab-
breuiatione attingatur, sed etiam ultra periodum illam,
quæ ratione roboris vitalis & temperamenti homini
competit, vita promoveatur. Neque enim id Diæ-
tam efficere posse, ut naturaliter etiam constitutum
vitæ terminum extendat, quilibet agnosceret, adeo ut
frustra Claudius Deodatus in Valetudinario suo la-
boret per sola media Diætetica, vitam integre & salu-
briter ad 120. annos producendi rationem ostendere.
Et huic fini etiam non satisfaciat Methodus vi-
gore & longævitate fruendi E. Maynwaringi Angli;
sed quæsitæ sunt talia præsidia, quæ basin vitæ
ipsam, illiusque è semine prognatum fundamentum
respiciant & peculiari modo ab interitu diutius custo-
diant,

diant, quale in ambra quoq; nos habere, recentissimi et. iam docent de qua Exc. Wedelius c.l. scribit: *Exactum ambra cum natura symbolismum & harmoniam esse, ut enim oleum flammæ oblatum illam nutrit & sustentat; sic ambra sulphurea & oleosa substantia, luculam vitalem serenat & roborat, seu balsamum & spiritum ejusque defectum vel energiam instaurat.* Scilicet, non de illis nobis sermo hic est præfidiis, quæ ad Diætam spectant, aut morborum causas auferendo, cadenti ætati subveniunt: sed quæ peculiari modo, ipsam vitæ causam, in omnibus hominibus tuentur, ejusque extinctionem diutius præcavent. Cardanus passim tum in libris de subtilitate, tum de rerum varietate asserit, vitam & inoffensam valetudinem, in centenos aliquot annos, produci posse, certis quibusdam medicamentis, ubi inter alia aquam fieri posse contendit, qua vita mortalium in multa secula protrahatur. Alii ex viperis, alii ex Ceruo talia petivere. Alii Cedri lignum, alii Terebinthum, alii Juniperum, alii alia vegetabilia prohibere senium, & mortales longævitatatis reddere participes existimarunt. Alii ex rore, alii ex gemmis & nobilioribus metallis, remedia ad vitam longam parare studuerunt; sed sæpe ex præjudicio aliquo, peculiarem illam efficaciam in his subjectis hæere & inde elici eandem posse, suspicati sunt: quod nempe spiritus mundi concentratus in illis hæreat, ut de rore sibi persuadent; quod quæ animalia ipsa diu vivunt, imo depositis exuviis & abjectis cornibus, succrescentibus novis, veluti rejuvenescunt, ad renovationem vitæ quoque hominis faciant, quod illa subjecta, è quibus remedia ista ad vitam longam petuntur diutissi-

diutissime ab interitu & corruptione servantur. Has vero imbecilles esse consequentias, nemo non videt. Mira illa sunt, quæ à scriptoribus, in primis Chemicis, de his arcanis ad vitam longam remediis, occurrunt. Stupendo miraculo se expertos esse efficaciam Dauræ à Paracelso in tr. de vita longa mirè decantatæ scribunt, quam Hellebori nigri folia esse suspicantur. De Cedro arbore, corruptionis experte, & arbore vitæ succedanea, multa prodidit Helmontius tr. arbor vitæ; & de stupenda Cedri durabilitate plura addidit Joh. Bapt. Porta in Phytognomia. Ob illam horum corporum æternitatem, Pythagoram monuisse, Deos honorandos Cedro, Lauru, Cupresso, quercu & myrto, ex Jamblichio allegant; scribitque de Cedriæ virtute, defuncta corpora diutissime conservandi Dioscorides, qua de causa *mortuorum vitam* aliqui eam appellavere. Quandoquidem verò è Syria & Libani montis vertice difficulter petitur, de succedanea planta fuerunt solliciti, quam, ut scribunt, pietate moti revelant, & cum Joh. Bapt. Porta Juniperum esse, affirmant, quam idcirco Germanis Wacholder quasi Wachsam Ulter / Weck- Ulter oder Wacker Ulter dici contendunt. Paracelsi & Helmontii promissionibus inducti, anxie liquorem alcahest, ut remedium pro vita longa adipiscerentur, invenire conati sunt, cui Paracelsus attribuit virtutem, non tantum restaurandi ita dictum calidum nativum & humidum radicale, sed etiam novum hepar substituendi, in locum deperditi & corrupti. Plurimi vero in Philosophorum lapide, & ipso auro, vim illam non prolongandi tantum vitam, sed rejuvenescenciam procurandi hæere, firmis-

firmissime crediderunt , è quo celebre est Paracelsi
medicamentum , alia plura ad longævitatē com-
mendata recipiens , quod in afflictorum hominum
solatium (ut equidem scribit) integre publici juris
facit , & candide prohalat Joh. Tackius , in Chryso-
gonia animali & minerali . Ipsum tamen Paracelsum ,
sibi & aliis prorogationem vitæ tantis ausibus pro-
mittentem , ætatis anno duo de quinquagesimo in-
choato , obiisse Salisburgi & ibidem sepultum esse , est
in confesso , de quo plura huc spectantia , habet Im-
mortale Acad. Juliæ Lumen , Herm. Conringius tr.
de Hermetica medicina . Quæstionem vero hanc , an
possibile sit hominem senio confectum rejuvenesce-
re , pluribus egregie pertractat Caspar à Reies , Elyf.
camp. jucund. quæstionum . Q. 26. nos enim de his
nunc pluribus agere , supersedemus . Hanc tamen fi-
de & notatu dignam historiam addimus , quæ confi-
gnata est à Joh. Petro Lotichio lib. 4. obs. 2. de sene
debili ac morbofo , lectoque affixo , cui è longo morbo
non solum barbæ & capitis pili deciderant , sed epi-
dermis quoque discussa & ablata est , qui novam in-
terea comam , barbamque novam ac fulvam induit ,
color faciei & reliquæ cutis floridus apparuit , cor-
pusque omne antea à senio & morbo languidum , tan-
to roboris incremento confirmatum est , ut cum uxore
juvencula , ipse tanquam juvenulus ac libidinosus
convixerit , ac verius , quam fallax illa Ovidiana Me-
dæa recoxit Æsonem , fortis evaserit , senectamque
omnem deposuerit . De scemineo sexu illa quoque
est admirabilis , quam ex Valesco de Taranta Mons-
pelienſe , Marcellus Donatus & Schenkus adduxerunt .

F

Descr.

Describit illam Tarantam, in Practica, quæ alias Philonium dicitur, sequentibus verbis: In quodam monasterio, in loco qui dicitur Monuerus, fuit quædam Priorissa, cui per multum tempus propter senectutem defecerunt menstrua, & tempestivi venerunt in vertice cani & omnes fere excidere molares: uberum vero parum, aut nullum apparebat vestigium, & rugæ in facie profundissima apparebant. Factum est itaque, ut quicquid de capillis & pilis oriebatur & crescebat, totum nigrum pullulabat, & exibant dentes & molares, sicut mos est in infantibus fieri, sic etiam oriebantur menstrua, ac ut in juvenculis abundanter suebant. Mammillæ vero velut in virginibus fuerunt elevata montosæ, rugæ evanuerunt & facies pulchra in tantum, quod illa honesta & religiosa monialis Priorissa verecundabatur. & vixit per multum tempus in religiosa vita, & hoc fuit quasi mysterium raro contingens.

§. XXII.

Utut ergo vitam per aliquot annos prolongari posse, & in viridi ac vegeta senecta homines conservari, præfidiis à medicina suppeditatis, abunde in superioribus facti simus: nulla tamen talia inveniri & excogitari poterunt medicamenta, quæ in aliquot centenos annos vitam possint extendere, principiorum enim vitalium vigor pederentim sponte remittit, ac tandem evanescit, nobisque è sacro Codice constat, pœna divina inevitabilem omnibus hominibus mortem imminere, adeoqq; ἀδυναμία ipsis procurari nullo modo posse; ut frustraneum, imo ridiculum sit, immortalitatis

tatis remedia velle polliceri, quale Galeni tempore,
ab Ægyptio quodam Philosopho promittebatur, &
fuisse apud veteres Ægyptios aliquid jactatum de
pharmaco *ad savarias* est apud Diodorum Siculum.
Diligenter præterea hic observandum esse puto
(ut temeritas & [vanitas etiam Alchimicarum,
promissionum, in vita] producenda patefcant) Ut
vitale corporum principium diutius conservari per
certa medicamina possit, illiusque vigor & motus
diutius custodiri, ipsas tamen fluidas corporis par-
tes, sanguinem & spiritus irrequieto & perpetuo suo
motu, corpora nostra successivo ætatum decursu, ita
immutare, partesque solidas atterere & infirmare, ut
ruinosam illam machinam, tandem penitus debilitent,
conficiant & corrumpant, ut præsentibus quamvis
motoribus illis, aptitudinem tamen & potentiam suam
operandi ob organorum mutationem non inveniant,
ut ita sensim sensimq;, omnium actionum & facultatum
corporis robur frangatur, tandemq; plane pereat; eo-
dem modo, atque automata diu usurpata, & longo
usu labefactata, licet principio motus & pondere ma-
nente; seignius tamen suum peragunt officium, qui-
escunt & omni actione tandem privantur. Quemad-
modum annosa quercus, ventis, pluviis, nivibus &
cunctis tempestatum injuriis diu exposita, tandem ari-
da fit, sterilesceat & moritur; non quod vitæ alimen-
tum, & fluidum illud impellens desit, utpote quod
terra promte porro elargiretur, sed quod radicum, fi-
brarum, tubulorum vasorumq;, textura, per quæ suc-
cus alibilis fertur & arborem nutrit, ad vitam illius ulte-
rius

rius producendam facta fuit inidonea. Eodem modo humanorum viscerum, ac organicarum partium tonum ac robur, per diutinam exagitationem sensim destrui, mirum non est. Quemadmodum vero fragile hoc immortalis humanæ animæ habitaculum, ingravescente ætate, sensim consumitur, ac viribus amissis, naturali sua propensione, ad inevitabilem vergit interitum: sic ista in corpus conjecta, divinæ auræ particula, longinquitate temporis nil quicquam patitur detrimenti, sed in illis, qui recte & mature ad vitæ exitum se disponunt, tanto se sentit erigi altius, quanto ad hujus vitæ terminum accedit propius. Sic ergo *ordinandus est dies omnis* scribente Senec. ep. 12. *tanquam cogat agmen & consummet, atque expleat vitam*; ubi describit Pacuvium qui sibi ipsi dum viveret, exequias fecit, sed addit: *Hoc, quod ille ex mala conscientia faciebat, nos ex bona faciamus. & in somnum ituri, læti hilaresque dicamus: Vixi, & quem dederat cursum fortuna peregi.*

Sed erecto ad æterna & mansura animo, spreta terrenarum omnium rerum amara dulcedine, inconcussa fiducia, mortem, miseriarum finem, expectemus, quando depositis in pulverem redeuntibus exuviis, animæ nostræ, veluti naves, cœlestibus divitiis onustæ, in placidissimum perpetuæ quietis & tranquillitatis portum educentur.

F I N I S.

Helene Stedt, Diss., 1697/99

ULB Halle 3
003 125 009

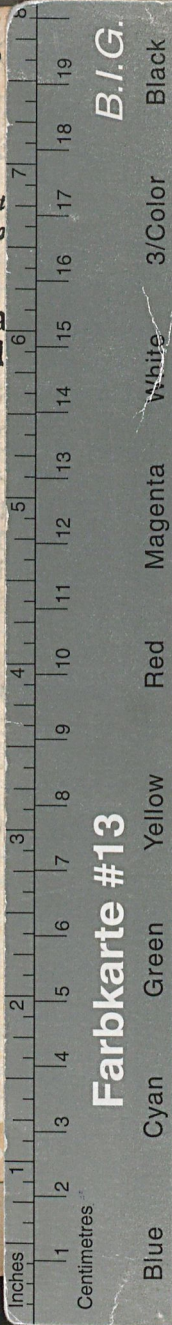

Sb.

WMA

B.I.G.

Farbkarte #13

O MEDICA INAUGURALIS
DE

49.

CTUTIS ESIDIIS

19

Q V A M
E SUMMO NUMINE
UTORITATE AMPLISSIMI
N ILLUSTR. ACAD. JULIA
ORDINIS

P R Æ S I D E
O C L A R I S S I M O
I C O S C H R A D E R O ,

DEMQUE ET PHILOSOPHIÆ
FESS. PUBL. ET ORD. FACUL-
MEDICÆ HODIE DECANO
SPECTABILI
T PRÆCEPTORE SUO OMNI
SERVANTIÆ CULTU ÆTA-
PROSEQUENDO.

L I C E N T I A
TE MEDICA, HONORES ET
A DOCTORALIA RITE
ONSEQUENDI
I ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

HENRICH BLUME

icus Blancoburgensis.
MAGNO JULEO
NTE ET POMERIDIANIS
L. V. DECEMBR.

ELMESTADII,
GANGI HAMMII, Acad. Typogr. 1699.